



LIETUVOS RESPUBLIKOS
PRIEŠGAISRINĖS SAUGOS

ĮSTATYMAS

2002 m. gruodžio 5 d. Nr. IX-1225
Vilnius

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis Įstatymas nustato priešgaisrinės saugos užtikrinimo ir organizavimo Lietuvos Respublikoje teisinius pagrindus, priešgaisrinės saugos užtikrinimo sistemą, valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų funkcijas, gyventojų, įmonių, įstaigų ir organizacijų teises bei pareigas priešgaisrinės saugos srityje.

2 straipsnis. Pagrindinės šio Įstatymo sąvokos

1. **Atitikties įvertinimas** – veikla, kuria tiesiogiai ar netiesiogiai nustatoma, ar gaminami produktai ir teikiamos paslaugos atitinka priešgaisrinę saugą reglamentuojančių Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus.

2. **Gaisras** – nekontroliuojamas, vykstantis ne tam skirtoje vietoje degimas, keliantis pavojų žmogui, turtui ar aplinkai.

3. **Gaisravietė** – vieta, kurioje kyla gaisras, ir teritorijos, patenkančios į gaisro veiksmų zoną. Gaisravietės ribas nustato gaisro gesinimo vadovas.

4. **Gaisro atžvilgiu pavojingas objektas** – objektas, kuriame nuolat arba laikinai gaminamos, perdirbamos, laikomos, perkraunamos, naudojamos, sandėliuojamos arba neutralizuojamos pavojingos medžiagos, jų atliekos ar komponentai, taip pat objektas, kuriame vienu metu būna daug žmonių ir kuriame kilęs gaisras sukelia staigų bei didelį pavojų žmonių, dirbančių arba esančių jame, ar aplinkinių gyvybei bei sveikatai, turtui, aplinkai arba žmonių žūtį, sužalojimą ar turtinius nuostolius.

5. **Gaisrų gesinimas** – aktyvūs veiksmai, kuriais siekiama išgelbėti žmones, turtą bei užgesinti gaisrą.

6. **Gaisrų prevencija** – teisinių, techninių ir organizacinių priemonių, užkertančių kelią gaisrams kilti ir plisti bei mažinančių jų galimus padarinius, visuma.

7. **Objektas** – nekilnojamieji ir kilnojamieji daiktai, kuriems yra nustatyti priešgaisrinės saugos reikalavimai.

8. **Priešgaisrinė sauga** – veikla, kuria įgyvendinama gaisrų prevencija ir jų gesinimas, žmonių ir turto gelbėjimas gaisro metu.

9. **Priešgaisrinis režimas** – konkrečiam objektui teisės aktais nustatytų priešgaisrinės saugos reikalavimų, būtinų jį saugiai eksploatuoti, visuma.

10. **Valstybinė priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba** – Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos ir jam pavaldžios įstaigos.

11. **Valstybinė priešgaisrinė priežiūra** – valstybinės priešgaisrinės priežiūros pareigūnų vykdoma speciali valstybinė priežiūra, kurios tikslas – kontroliuoti, kaip Lietuvos Respublikos teritorijoje laikomasi teisės aktų reikalavimų, užtikrinančių gaisrų prevenciją, bei siekiama užkirsti kelią šių reikalavimų pažeidimams.

12. **Valstybinės priešgaisrinės priežiūros pareigūnas** – valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos statutinis valstybės tarnautojas, įgaliotas atlikti valstybinę priešgaisrinę priežiūrą.

3 straipsnis. Priešgaisrinės saugos užtikrinimo sistema, jos tikslai ir uždaviniai

1. Priešgaisrinės saugos užtikrinimo sistemą sudaro priešgaisrinės gelbėjimo ir kitos pajėgos bei teisinės, organizacinės, ekonominės, socialinės, mokslinės, techninės priemonės, skirtos gaisrų prevencijai, jiems gesinti, žmonėms ir turtui gelbėti gaisro metu.

2. Pagrindinis priešgaisrinės saugos užtikrinimo sistemos tikslas – apsaugoti žmogų ir turtą nuo gaisrų.

3. Priešgaisrinės saugos užtikrinimo sistemos uždaviniai yra:

- 1) gaisrų prevencijos organizavimas ir priežiūra;
- 2) gaisrų gesinimas;
- 3) žmonių ir turto gelbėjimas gaisro metu.

4 straipsnis. Asmens teisių ir laisvių apribojimai užtikrinant priešgaisrinę saugą

Įgyvendinant gaisrų prevenciją, gesinant gaisrus bei gelbstint žmones ir turtą gaisro metu, šio bei kitų įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka gali būti apribotos asmens judėjimo laisvė, nuosavybės ir būsto neliečiamumo teisės.

II SKYRIUS

VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBIŲ INSTITUCIJŲ BEI ĮSTAIGŲ FUNKCIJOS PRIEŠGAISRINĖS SAUGOS SRITYJE

5 straipsnis. Vyriausybė

Dalyvaudama formuojant ir įgyvendindama valstybės politiką priešgaisrinės saugos srityje, Vyriausybė:

- 1) nustato priešgaisrinės saugos užtikrinimo standartus;
- 2) tvirtina Valstybinės priešgaisrinės priežiūros nuostatus;
- 3) skatina mokslinius tyrimus bei mokslinių projektų įgyvendinimą gaisrų prevencijos srityje;
- 4) rengia ir teikia Seimui svarstyti priešgaisrinę saugą reglamentuojančių įstatymų ir kitų teisės aktų projektus, priima priešgaisrinės saugos užtikrinimui būtinus teisės aktus.

6 straipsnis. Vidaus reikalų ministerija

Vidaus reikalų ministerija, įgyvendindama šį Įstatymą:

- 1) koordinuoja pagal kompetenciją valstybės politikos įgyvendinimą priešgaisrinės saugos srityje;
- 2) organizuoja Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas) strateginių veiklos planų įgyvendinimą;
- 3) pagal kompetenciją priima teisės aktus, užtikrinančius įstatymų bei Vyriausybės nutarimų priešgaisrinės saugos srityje įgyvendinimą;
- 4) kontroliuoja Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento veiklą, atlieka valdymo priežiūrą, dalyvauja rengiant jo veiklos standartus;
- 5) užtikrina priešgaisrinės saugos organizavimą visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje.

7 straipsnis. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas

Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas, įgyvendindamas šį Įstatymą:

- 1) organizuoja ir vadovauja gaisrų gesinimui, žmonių bei turto gelbėjimui, gaisro padarinių mažinimui;
- 2) organizuoja bei vykdo valstybinę priešgaisrinę priežiūrą;
- 3) pagal kompetenciją rengia ir priima priešgaisrinę saugą reglamentuojančius teisės aktus;
- 4) tvirtina įmonių, įstaigų ir organizacijų vadovų priešgaisrinės saugos mokymo programas bei mokymo tvarką;
- 5) nustato minimalius priešgaisrinės saugos mokymo programų, pagal kurias įmonėse, įstaigose ir organizacijose yra mokomi valstybės tarnautojai ir darbuotojai, reikalavimus;
- 6) informuoja visuomenę priešgaisrinės saugos klausimais, skleidžia priešgaisrinės saugos žinias;
- 7) įgyvendina mokslinius, techninius laimėjimus priešgaisrinės saugos srityje;
- 8) skatina gyventojų, visuomeninių organizacijų, savanorių ugniagesių veiklą priešgaisrinės saugos srityje;
- 9) atlieka kitas teisės aktų nustatytas funkcijas.

8 straipsnis. Ministerijos ir kitos valstybės institucijos bei įstaigos

Ministerijos ir kitos valstybės institucijos bei įstaigos, įgyvendindamos šį Įstatymą:

- 1) organizuoja ir kontroliuoja joms pavaldžių institucijų, įstaigų ir įmonių veiklą įgyvendinant gaisrų prevencijos priemones;
- 2) teikia įgaliotiems vykdyti specialią valstybinę priežiūrą Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos pareigūnams informaciją, reikalingą jų uždaviniams įgyvendinti bei funkcijoms atlikti;
- 3) suderinusios su Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentu, pagal savo kompetenciją rengia ir tvirtina priešgaisrinę saugą reglamentuojančius teisės aktus;
- 4) teikia pasiūlymus dėl priešgaisrinę saugą reglamentuojančių teisės aktų tobulinimo;
- 5) dalyvauja vykdant gaisrų prevencijos programas.

9 straipsnis. Savivaldybės

Savivaldybės, įgyvendindamos šį Įstatymą:

- 1) suderinusios su suinteresuotomis valstybės institucijomis ir įstaigomis, pagal kompetenciją turi teisę nustatyti savivaldybės teritorijoje griežtesnius priešgaisrinės saugos reikalavimus, negu numatyta priešgaisrinę saugą reglamentuojančiuose teisės aktuose;
- 2) dalyvauja vykdant gaisrų prevencijos, gesinimo ir tyrimo programas;
- 3) teikia valstybinę priešgaisrinę priežiūrą vykdančiai įstaigai informaciją, reikalingą gaisrų prevencijos priemonėms įgyvendinti, ir paramą vykdant švietimą priešgaisrinės saugos srityje;
- 4) organizuoja savivaldybės teritorijos gyventojų švietimą priešgaisrinės saugos klausimais;
- 5) skatina savivaldybės teritorijos gyventojų, visuomeninių organizacijų, savanorių ugniagesių veiklą priešgaisrinės saugos srityje, pagal kompetenciją įgyvendina kitas gaisrų prevencijos priemones.

III SKYRIUS

GYVENTOJŲ, ĮMONIŲ, ĮSTAIGŲ BEI ORGANIZACIJŲ TEISĖS IR PAREIGOS PRIEŠGAISRINĖS SAUGOS SRITYJE

10 straipsnis. Gyventojų teisės ir pareigos priešgaisrinės saugos srityje

1. Lietuvos Respublikos gyventojai turi teisę:
 - 1) į gyvybės, sveikatos bei turto apsaugą kilus gaisrui;
 - 2) į gaisro metu padarytos žalos atlyginimą Civilinio kodekso ir kitų įstatymų nustatyta tvarka;
 - 3) teisės aktų nustatyta tvarka dalyvauti nustatant gaisro, padariusio žalą jų sveikatai ar turtui, priežastis;
 - 4) gauti informaciją priešgaisrinės saugos klausimais;
 - 5) dalyvauti užtikrinant priešgaisrinę saugą, taip pat kurti ir vienytis į savanoriškas ugniagesių formuotes.
2. Lietuvos Respublikos gyventojai privalo:

- 1) laikytis priešgaisrinę saugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų;
- 2) kilus gaisrui, imtis priemonių gelbėti žmones, apsaugoti materialines vertybes ir gesinti gaisrą, jeigu tai nesukelia rimto pavojaus jų ar kitų asmenų gyvybei ar sveikatai;
- 3) vykdyti Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos pareigūnų bei gaisro gesinimo vadovo teisėtus nurodymus;
- 4) mokėti naudotis pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis;
- 5) informuoti Valstybinę priešgaisrinę gelbėjimo tarnybą apie pastebėtą gaisrą, priešgaisrinės saugos reikalavimų pažeidimus, keliančius gaisro pavojų;
- 6) įstatymų nustatytais atvejais leisti Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos pareigūnams apžiūrėti ir patikrinti jiems priklausančias gamybines, ūkines, gyvenamąsias, kitas patalpas, statinius bei teritoriją;
- 7) leisti naudotis gaisrui gesinti ar gaisro gesinimui organizuoti jam priklausančiais vandens telkiniais, vandens tiekimo sistemomis, gamtiniais ištekliais (smėliu, žvyru ir kt.), transporto, ryšio priemonėmis bei kitais gaisro gesinimui ar jo organizavimui būtiniais daiktais, neatsižvelgiant į gaisro kilimo vietą.

11 straipsnis. Įmonių, įstaigų, organizacijų ir jų vadovų teisės bei pareigos priešgaisrinės saugos srityje

1. Lietuvos Respublikoje veikiančios įmonės, įstaigos ir organizacijos turi teisę:

1) teisės aktų nustatyta tvarka steigti, pertvarkyti, reorganizuoti ir likviduoti iš savo arba joms skirtų lėšų išlaikomus padalinius, skirtus gaisrams gesinti bei pirminiams žmonių ir turto gelbėjimo darbams gaisrų metu atlikti;

2) į gaisro metu padarytos žalos atlyginimą Civilinio kodekso ir kitų įstatymų nustatyta tvarka.

2. Lietuvos Respublikoje veikiančių įmonių, įstaigų ir organizacijų vadovai turi teisę:

1) teikti valstybės ir savivaldybių institucijoms bei įstaigoms pasiūlymus dėl priešgaisrinės saugos užtikrinimo;

2) netrukdam kompetentingų institucijų atliekamam tyrimui, tirti objekte kilusių gaisrų priežastis ir sąlygas;

3) nustatyti ekonomines ir socialines priemones, kurios skatintų užtikrinti priešgaisrinę saugą objekte;

4) gauti iš valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų informaciją priešgaisrinės saugos klausimais.

3. Lietuvos Respublikoje veikiančių įmonių, įstaigų ir organizacijų vadovai privalo:

1) užtikrinti priešgaisrinę saugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų vykdymą objekte bei nustatyti priešgaisrinį režimą jame;

2) vykdyti valstybinės priešgaisrinės priežiūros pareigūnų teisėtus nurodymus;

3) įstatymų nustatytais atvejais leisti Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos pareigūnams apžiūrėti ir patikrinti jų vadovaujamos įmonės, įstaigos, organizacijos gamybines, ūkines, kitas patalpas, statinius bei teritoriją;

4) nedelsdami šalinti nustatytus priešgaisrinės saugos pažeidimus;

5) nutraukti atliekamus darbus, jeigu jie gali sukelti gaisrą ar sprogamą;

6) organizuoti valstybės tarnautojų ir darbuotojų instruktavimą, mokymą ir atestavimą priešgaisrinės saugos klausimais, pagal kompetenciją tvirtinti priešgaisrinės saugos instrukcijas;

7) aprūpinti objektą reikiamomis gaisro gesinimo priemonėmis;

8) užtikrinti, kad objekte įrengti gaisrinės technikos, automatikos įrenginiai, gaisrų gesinimo priemonės būtų techniškai tvarkingi ir veikti;

9) teisės aktų nustatytais atvejais atlikti objekto pavojaus ir rizikos analizę;

10) parengti valstybės tarnautojų ir darbuotojų veiksmų kilus gaisrui planus ir jiems išmokti rengti pratybas objekte;

11) teikti valstybinę priešgaisrinę priežiūrą vykdantiems pareigūnams informaciją, reikalingą gaisrų prevencijos priemonėms objekte nustatyti;

12) kilus gaisrui objekte, kol atvyks priešgaisrinės gelbėjimo pajėgos, imtis priemonių jį gesinti, vadovauti gaisro gesinimui, žmonių ir turto evakavimui, o atvykus valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos pajėgoms vykdyti gaisro gesinimo vadovo nurodymus;

13) prireikus skirti valstybės tarnautojus ir darbuotojus gaisrui objekte gesinti ir materialinėms vertybėms evakuoti;

14) leisti naudotis gaisrui gesinti ar gaisro gesinimui organizuoti įmonei, įstaigai, organizacijai priklausančiais arba įmonės, įstaigos, organizacijos teritorijoje esančiais vandens telkiniais, vandens tiekimo sistemomis, gamtiniais ištekliais (smėliu, žvyru ir kt.), gaisro gesinimo, transporto, ryšio priemonėmis bei kitais gaisro gesinimui ar jo organizavimui būtiniais daiktais, neatsižvelgiant į gaisro kilimo vietą;

15) nesudaryti savo veiksmais ar neveikimu sąlygų gaisrui kilti ir išsiplėsti.

4. Įmonėse, įstaigose ir organizacijose už objekto priešgaisrinę būklę asmeniškai atsakingi yra jų vadovai. Atlikdamas šią pareigą, vadovas privalo imtis būtinų objekto bei jame esančių arba galinčių būti žmonių apsaugos nuo gaisro priemonių.

5. Įmonės, įstaigos ir organizacijos, kurių sąrašą pagal vidaus reikalų ministro patvirtintus kriterijus nustato Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktorius, vadovas turi baigti priešgaisrinės saugos mokymo programos kursą.

6. Priemonės priešgaisrinei saugai užtikrinti visų rūšių įmonėse, įstaigose, organizacijose finansuojamos iš jų arba joms skirtų lėšų.

7. Įmonės, įstaigos, organizacijos gali imtis priešgaisrinės įrangos gamybos ir jos techninės priežiūros turėdamos įstatymų nustatyta tvarka išduotą licenciją.

IV SKYRIUS
REIKALAVIMAI, PRIEMONĖS IR SUBJEKTAI, UŽTIKRINANTYS
GAISRŲ PREVENCIJOS ĮGYVENDINIMĄ

12 straipsnis. Gaisrų prevencijos užtikrinimas

Gaisrų prevencijai užtikrinti nustatomi statinių projektavimo, teritorijų planavimo bei objektų eksploatavimo reikalavimai, užkertantys kelią gaisrų kilimui bei sudarantys sąlygas gaisrams gesinti, žmonėms ir turtui gelbėti. Šie reikalavimai nustatomi laikantis įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių priešgaisrinę saugą, taip pat atsižvelgiant į patirtį gaisrų prevencijos ir gesinimo srityje bei daiktų, medžiagų, technologinių procesų, gaminių, konstrukcijų bei statinių gaisrinį pavojingumą.

13 straipsnis. Pagrindiniai gaisrų prevencijos reikalavimai

1. Siekiant užtikrinti gaisrų prevenciją, įmonėms, įstaigoms, organizacijoms nustatomi šie pagrindiniai reikalavimai:

1) daiktų, medžiagų, gaminių bei įrangos gamintojai, perdirbėjai ir tiekėjai privalo atitinkamuose techniniuose dokumentuose nurodyti jų (daiktų, medžiagų, gaminių bei įrangos) priešgaisrinės saugos rodiklius ir būtinas jų naudojimo priešgaisrinės saugos priemones;

2) rengiamose bei įgyvendinamose priešgaisrinės saugos priemonėse turi būti numatyti sprendimai, kurie užtikrintų saugų žmonių ir turto evakavimą gaisrų metu;

3) įmonėse, įstaigose ir organizacijose, kuriose dirba arba nuolat būna daugiau kaip šimtas žmonių, turi būti parengti valstybės tarnautojų ir darbuotojų veiksmų kilus gaisrui planai, kad būtų užtikrintas žmonių saugumas gaisrų metu;

4) gamybinės paskirties objektuose, kuriuose nuolat dirba daugiau kaip penkiasdešimt darbuotojų, turi būti sudarytos priešgaisrinės techninės komisijos (rizikos valdymo grupės), kurios kontroliuotų objekto priešgaisrinę būklę bei imtųsi priemonių priešgaisrinės saugos reikalavimams vykdyti, organizuotas valstybės tarnautojų ir darbuotojų mokymas priešgaisrinės saugos klausimais. Kitose įmonėse, įstaigose ir organizacijose priešgaisrinės techninės komisijos funkcijoms atlikti turi būti paskirtas atsakingas asmuo;

5) gaisro atžvilgiu pavojinguose objektuose turi būti įsteigti priešgaisriniai gelbėjimo padaliniai (žinybinės priešgaisrinės pajėgos), kad laiku ir adekvačiai reaguotų į galimą gaisrą, arba šiuo tikslu sudaromos sutartys su Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentu. Kriterijus, pagal kuriuos tokio objekto savininkui (valdytojui) atsiranda pareiga steigti priešgaisrinius gelbėjimo padalinius (žinybines priešgaisrines pajėgas), nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija, atsižvelgdama į konkretaus objekto gaisrinį pavojingumą bei galimų padarinių mastą.

2. Kitus gaisrų prevencijos reikalavimus, vadovaudamasi šio Įstatymo nuostatomis, nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

14 straipsnis. Valstybinės priešgaisrinės priežiūros įgyvendinimas

1. Valstybinė priešgaisrinė priežiūra įgyvendinama:

1) kontroliuojant objektų priešgaisrinę būklę;

2) kontroliuojant, kaip projektiniai ir techniniai sprendimai atitinka priešgaisrinę saugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, užtikrinančius objektų ir juose dirbančių arba esančių žmonių apsaugą nuo gaisrų;

3) skiriant priešgaisrines ekspertizes, kuriomis siekiama nustatyti, ar objektas atitinka priešgaisrinę saugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus;

4) licencijuojant šio Įstatymo 11 straipsnio 7 dalyje nurodytą veiklą;

5) vertinant produktų ir paslaugų atitiktį;

6) nustatant teritorijose, kuriose susidarė ekstremali situacija, sugriežtintus priešgaisrinės saugos reikalavimus siekiant išvengti gaisrų;

7) kitomis įstatymų bei kitų teisės aktų nustatytais priemonėmis.

2. Gaisrų prevencijai įgyvendinti tam įgalioti valstybinės priešgaisrinės priežiūros pareigūnai turi teisę:

1) tikrinti, neatsižvelgdami į objektų nuosavybės formas, ar šie atitinka priešgaisrinės saugos reikalavimus. Ar gyvenamosios patalpos atitinka priešgaisrinės saugos reikalavimus, gali būti tikrinamos tik jų savininko sutikimu, be jo sutikimo – tik teismo sprendimu. Diplomatinėms atstovybėms ir konsulinėms įstaigoms patalpos tikrinamos diplomatiniais ir konsuliniais santykiais reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka;

2) duoti rašytinius privalomus vykdyti nurodymus pašalinti priešgaisrinę saugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus;

3) uždrausti fiziniams ir juridiniams asmenims eksploatuoti statinius, atskiras patalpas (išskyrus gyvenamąsias), įrenginius, įrangą, sustabdyti statinių statybos, rekonstravimo, remonto darbus, įrenginių gamybą, technologinių linijų naudojimą, jeigu yra priešgaisrinę saugą reglamentuojančių teisės aktų (įstatymų, statybos techninių reglamentų, statybos normų, standartų, taisyklių ir kitų teisės aktų, kuriuose nustatyti statomų, rekonstruojamų, remontuojamų bei eksploatuojamų objektų priešgaisrinės saugos reikalavimai) pažeidimų, dėl kurių gali kilti gaisras, sprogimas, taip pat jeigu neužtikrinama juose ir aplinkiniuose objektuose esančių žmonių sauga arba jeigu rašytiniai valstybinės priešgaisrinės priežiūros pareigūnų nurodymai nevykdomi.

3. Valstybinės priešgaisrinės priežiūros pareigūnai turi ir kitų įstatymuose bei Valstybinės priešgaisrinės priežiūros nuostatuose nustatytų teisių.

4. Šio straipsnio 1 dalyje išvardytų valstybinės priešgaisrinės priežiūros priemonių įgyvendinimo tvarką nustato Valstybinės priešgaisrinės priežiūros nuostatai bei kiti teisės aktai.

15 straipsnis. Valstybinės priešgaisrinės priežiūros subjektai ir pareigūnai

1. Valstybinės priešgaisrinės priežiūros subjektai yra valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos struktūriniai padaliniai, kuriems pavesta vykdyti valstybinę priešgaisrinę priežiūrą.

2. Valstybinės priešgaisrinės priežiūros subjektų ir pareigūnų vykdomas funkcijas, įgaliojimus, pareigas bei atsakomybę reglamentuoja šis Įstatymas, Valstybinės priešgaisrinės priežiūros nuostatai bei kiti teisės aktai.

3. Valstybinės priešgaisrinės priežiūros pareigūnų teisėti nurodymai yra privalomi visoms valstybės, savivaldybių institucijoms, įmonėms, įstaigoms, organizacijoms bei kitiems asmenims.

V SKYRIUS

GAISRŲ GESINIMO ORGANIZAVIMAS

16 straipsnis. Priešgaisrinės gelbėjimo pajėgos

1. Priešgaisrinės gelbėjimo pajėgas sudaro Valstybinė priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba, savivaldybės priešgaisrinės tarnybos, žinybinės priešgaisrinės pajėgos ir savanoriškos ugniagesių formuotės.

2. Savivaldybių priešgaisrinės tarnybos yra nuolatinės parengties civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos dalis, gesinanti gaisrus ir atliekanti pirminius žmonių bei turto gelbėjimo darbus. Savivaldybių priešgaisrinių tarnybų veiklą reglamentuoja šis Įstatymas bei kiti teisės aktai.

3. Žinybinės priešgaisrinės pajėgos yra atskiruose gaisro atžvilgiu pavojinguose objektuose, taip pat kitų įmonių, įstaigų ir organizacijų įsteigti padaliniai, gesinantys gaisrus ir atliekantys pirminius žmonių ir turto gelbėjimo darbus gaisrų metu. Jų veiklą reglamentuoja šis Įstatymas bei kiti teisės aktai.

4. Savanoriška ugniagesių formuotė yra visuomeninė organizacija, kurios paskirtis – gesinti gaisrus, gelbėti žmones ir turtą gaisrų metu.

5. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas ir jam pavaldžios įstaigos teikia metodinę pagalbą priešgaisrinėms gelbėjimo pajėgoms ir pagal kompetenciją kontroliuoja jų pasirengimą veikti gesinant gaisrus.

17 straipsnis. Gaisrų gesinimo organizavimas

1. Gesinti gaisrus – priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų pareiga. Priešgaisrinės gelbėjimo pajėgos privalo išvykti gesinti gaisro bei dalyvauti jį gesinant.

2. Kad laiku būtų reaguota į pranešimus apie kilusius gaisrus, Vyriausybė arba jos įgaliota institucija visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje nustato bendrą priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų iškvietimo telefono numerį.

3. Gaisrų gesinimo organizavimo tvarką, priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų sąveikos principus gaisrų metu bei priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų reagavimą į pranešimus apie kilusius gaisrus nustato vidaus reikalų ministras ar jo įgaliota institucija.

4. Gaisro gesinimo metu dalyvaujantis priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų valstybės tarnautojas ar darbuotojas pavojui likviduoti bet kuriuo paros metu turi teisę įeiti į fizinių ar juridinių asmenų patalpas ir teritorijas tik gaisravietėje nedalyvaujant savininkui. Be savininko sutikimo įeiti į gyvenamąją patalpą galima tik tuomet, kai reikia gelbėti žmonių gyvybę, sveikatą ir turtą.

5. Kai gaisras perauga į ekstremalią situaciją, gaisrui gesinti bei jo padariniams šalinti Civilinės saugos įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka gali būti pasitelkiamos civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos pajėgos, kariuomenė, specialistai iš mobilizacinio rezervo, ministerijų, kitų valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų, organizacijos ir panaudojami jiems priklausantys išteklių, savanoriai. Sprendimus dėl gaisro priskyrimo ekstremaliai situacijai priima gaisro gesinimo vadovas.

18 straipsnis. Vadovavimas gaisro gesinimui

1. Gaisro gesinimui tiesiogiai vadovauja gaisro gesinimo vadovas, kuris yra iš atvykusių į gaisravietę aukščiausias pareigas einantis Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos statutinis valstybės tarnautojas. Kai į gaisravietę pirmosios atvyksta kitos priešgaisrinės gelbėjimo pajėgos, tol, kol atvyks Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos pajėgos, gaisro gesinimui vadovauja tam įgaliotas savivaldybės priešgaisrinės tarnybos ar žinybinių priešgaisrinių pajėgų valstybės tarnautojas arba darbuotojas.

2. Gaisro gesinimo vadovas gaisro metu tiesiogiai vadovauja visoms pajėgoms, dalyvaujančioms gesinant gaisrą, neatsižvelgdamas į jų priklausomybę. Gaisro gesinimo vadovas nustato gaisro gesinimo bei žmonių ir turto gelbėjimo darbų vykdymo tvarką, būdus, priemones bei darbų mastą.

3. Gaisro gesinimo vadovo ir kitų priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų pareigūnų nurodymai gaisro gesinimo metu yra privalomi visiems gaisravietėje esantiems žmonėms. Gaisro gesinimo metu niekas negali trukdyti gaisro gesinimo vadovo ar kitų priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų valstybės tarnautojų ir darbuotojų veiksmams. Gaisro gesinimo vadovo nurodymus turi teisę atšaukti tik pats vadovas.

4. Kilus dėl gaisro pavojui žmonių sveikatai, gyvybei, turtui ar aplinkai, gaisro gesinimo vadovas gali laikinai apriboti patekimą į tam tikrą teritoriją ar patalpą, duoti nurodymą evakuoti jose esančius žmones, sustabdyti atliekamus darbus, išjungti elektros ar kitokius įrenginius, apriboti ar uždrausti transporto priemonių eismą.

5. Gaisro gesinimo vadovas atsako už žmonių, turto gelbėjimą bei gaisro gesinimą, už priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų valstybės tarnautojų ir darbuotojų, taip pat kitų žmonių, dalyvaujančių gesinant gaisrą, saugumą.

VI SKYRIUS

VALSTYBINĖ GAISRŲ IR GELBĖJIMO DARBŲ APSKAITA. GYVENTOJŲ ŠVIETIMAS PRIEŠGAISRINĖS SAUGOS SRITYJE

19 straipsnis. Valstybinė gaisrų ir gelbėjimo darbų apskaita

Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas tarnybos veiklos analizei renka bei apibendrina statistinius duomenis apie gaisrus ir gelbėjimo darbus, žuvusius bei traumuotus asmenis ir šiuos duomenis teisės aktų nustatyta tvarka teikia Statistikos departamentui prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės.

20 straipsnis. Švietimas priešgaisrinės saugos srityje

1. Pirminės priešgaisrinės saugos žinios turi būti suteikiamos vykdant ir organizuojant ugdymo procesą pagal bendrąsias ugdymo programas. Pirminių priešgaisrinės saugos žinių mastą ugdymo programose nustato Švietimo ir mokslo ministerija kartu su Vidaus reikalų ministerija.

2. Gyventojų švietimas gaisrų prevencijos klausimais turi būti vykdomas per spaudą, radiją, televiziją ir kitas visuomenės informavimo priemones.

VII SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

21 straipsnis. Pasiūlymai Vyriausybei

Vyriausybė iki 2003 m. balandžio 1 d.:

1) parengia ir pateikia Seimui įstatymų, susijusių su Priešgaisrinės saugos įstatymo įgyvendinimu, pakeitimo ir (ar) papildymo projektus;

2) parengia ir patvirtina su Priešgaisrinės saugos įstatymo įgyvendinimu susijusius teisės aktus.

22 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis Įstatymas, išskyrus 21 straipsnį, įsigalioja nuo 2003 m. liepos 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS